

İNOVASYON VE TÜRK SPOR YÖNETİMİNDE İNOVASYON UYGULAMALARI

Ferhat GÜNDOĞDU¹ Hakan SUNAY¹

Geliş Tarihi: 28.04.2012

Kabul Tarihi: 24.08.2012

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; son yıllarda çok sık karşılaşılan modern yönetim kavramlarından olan, en kısa şekliyle "bilginin ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürülmesi" olarak tanımlanan inovasyon kavramının spor ile olan ilişkisinden yola çıkarak, Türk Spor yönetimindeki inovasyon uygulamalarını değerlendirmek ve bu konu hakkında farkındalık yaratmaktır. Bu maksatla, inovasyon ile ilgili kaynaklar taranarak, spor ve spor yönetimi alanında örneklendirmeler yapılmış ve Türk Spor Yönetimindeki uygulamalar kategorize edilmiştir. Elde edilen bulgular üç temel alanda birleştirilerek; Eğitim, Ekonomi ve Yönetim alanlarından örneklendirmeler ışığında yargılara varılmıştır. Bu noktada, inovasyonun spor alanındaki uygulamalarını daha belirgin hale getirecek ve ulaşılabilecek hedefleri ortaya koyacak bir inovasyon değerlendirme ölçeği ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, sporun her alanında başarıya ulaşmak amacıyla Türk Spor Yönetiminde inovasyonun bir kurum kültürü olarak benimsenmesi, sistematik ve etkin bir inovasyon yönetimi uygulaması önem arz etmektedir.

Key words: İnovasyon, İnovasyon Yönetimi, Türk Spor Yönetimi

INNOVATION AND INNOVATION PRACTICES IN TURKISH SPORT MANAGEMENT

ASBTRACT

This study in recent years many common modern management concepts with the shortest "information on economic and social benefits to the convert" is defined as the innovation concept of sport's relationship with the set off the Turkish sports in managing innovation practices to evaluate and about to create awareness. For this purpose, innovation-related resources are scanned, sport and sport management field samples certifications were made and the Turkish Sports Management Applications in the categorized. The findings of three main areas are merged and Education, Economics and Management from the sample in light of the judgments have been reached. At this point, innovation in the field of sports practices to make them more specific objectives to be achieved and will reveal the need for an evaluation scale of innovation is emerging. As a result, in every area of sporting success to a corporate culture of innovation in the Turkish Sports Management as Adopting a systematic and effective implementation of innovation management is of great importance.

Key words: Innovation, Innovation management, The Turkish Sports Management

GİRİŞ

Latince "innovatus" kelimesinden türetilen "inovasyon", "Toplumsal, kültürel ve idari ortamda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanması" anlamındadır. Webster sözlüğü, inovasyonu "yeni ve farklı bir sonuç" olarak tanımlamakla birlikte Türkçe'de "yenilik", "yenileme" gibi sözcüklerle ifade edilmeye çalışılır (1). Aslında anlamı tek bir sözcükle ifade edilemeyecek kadar geniş olan "inovasyon" sözcüğü, ifade edilmeye çalışılan kavramların dışında da çağrışımlara yol açmaktadır. Bu nedenle, "inovasyon"un teknik bir sözcük olarak kabul edilip, tıpkı "teknoloji" sözcüğünde olduğu gibi dilimize oturtulmasının daha yararlı olduğu düşünülmektedir (2).

İnovasyon, ekonomik ya da teknik bir terim olarak kullanılıyor olsa da, yaşamın tüm alanlarını: ürün ve hizmetleri, teknolojiyi, ekonomiyi, kültürü, demokratik durumu, her türlü olay ve olguları kapsayan genişliktedir (1). Özellikle fiziksel dünyanın yanında sanat, spor, kültür gibi sosyal olguları da içermesi, inovasyonun kolay bir olgu olmadığına işaret etmektedir.

¹ Ankara Üniversitesi, BESYO

İnovasyonla ilgili geçmişten günümüze kadar geçen sürede birçok tanımlama yapılmakla birlikte, hepsinin ortak olarak işaret ettiği nokta; farklı ve yeni bir çıktı (ürün, hizmet, vb.) elde etmek için organizasyonların değişik ve yeni bir fikri kullanmasıdır (3).

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, inovasyon birden meydana gelen bir olay olmayıp, bir süreçtir. Bu süreci; bir yeniliğe ihtiyaç duyulması, ihtiyacın tanımlanması, buna yönelik yeni bir fikrin ortaya çıkmasını sağlayacak ortamın yaratılması, yeni fikrin organizasyonun içinden veya dışından ortaya çıkması, bu yeni ve yaratıcı fikrin ticari bir değeri olacak şekilde çıktıya dönüştürülmesi gibi basamaklar oluşturur. Ayrıca genel olarak; ürün, hizmet, süreç, pazarlama ve organizasyonel olarak türlere ayrılır (1).

Peki, niye yeniliğe ihtiyaç duyarız? Bireyi, toplumu, organizasyonları hangi şartlar yeniliğe zorlar? Darwin insanı "Hayatta kalmayı başaran, türlerin en güçlüsü veya en akıllısı değil, değişime en kolay ayak uydurana" olarak tanımlar. Dünya üzerindeki her şeyin bu kadar hızlı olarak değiştiği bir ortamda yaşayan insanın ve onun içinde bulunduğu her oluşumun, bu değişim karşısında ayakta kalabilmesi ve rekabet edebilmesi bu soruların cevabıdır. Var olabilmek, rekabet edebilmek kısacası başarılı olmanın anahtarı yenilik ve yenilik yapabilme bilincine sahip olabilmektir.

İnovasyon, organizasyonların başarıya ulaşabilmeleri, kalkınabilmeleri, yaşam kalitesini yükseltebilmeleri, üretkenliği arttırabilmeleri, istihdam yaratabilmeleri, sürdürülebilir ekonomik büyüme sağlayabilmeleri için anahtar faktördür. İnovasyon, geleceğe yapılmış yatırımdır. Küreselleşme ile ortaya çıkan sıkı rekabet ortamına karşı yapılmış bir sigortadır (4). Bütün dünyada bugün ve yarın sürdürülebilir karlılık ve sürdürülebilir büyüme için tek yolun inovasyondan geçmekte olduğu anlayışı kabul görmektedir. Bu kapsamda, Avrupa Birliği Komisyonu, "Hayal Et, Yarat, Yenilik Kat" sloganı ile 2009'u Avrupa Yaratıcılık ve İnovasyon Yılı olarak ilan etmiştir. Avrupa Birliği Komisyonu, "Yaratıcılık ve İnovasyon Yılı" ile kişisel, toplumsal ve ekonomik gelişme için yaratıcılık ve inovasyonun önemini farkına varılmasını sağlamak istemiştir (5).

İnovasyonda başarı sağlamak için, organizasyonun teknolojiyi, iş süreçlerini ve insan ilişkilerini inovasyonu destekleyecek ve teşvik edecek şekilde yönetmesi yani etkili bir inovasyon yönetimi gerçekleştirmesi gereklidir. İnovasyon yönetimi; tüm inovasyon türlerini içine alan, organizasyonun tamamında işleyen birbirinden farklı süreçlerin yönetimini gerektiren, inovasyona karşı oluşabilecek dirençlerle başa çıkmayı hedefleyen bir süreçtir. İnovasyonun başarıyla yönetilmesi, sürekli bir öğrenme süreci ile gerçekleşir. İnovasyonu kültür olarak benimseyerek, sürekli inovasyon yapma yeteneğini geliştirmek üzere gerekli altyapı çalışmaları yapmak, eğitim sisteminde, öğrencilere girişimci ve inovatif düşünce yapısının kazandırılmasına yönelik programların ve projelerin hazırlanarak uygulamak geleceğe yapılmış en büyük yatırım olacaktır (1). Bu ise ancak çağdaş yönetim ilkelerini benimsemiş, gelişime ve değişime açık lider yöneticiler ve inovasyonun bir kurum kültürü olarak benimsenmesi ile mümkün olabilir.

İnovasyon ve Spor

Yaşamın her alanında inovasyondan bahsetmek mümkündür. Sosyal yaşam ortamında sporun kapsadığı yer tartışma götürmeyecek kadar büyüktür. Sporun ruhunda olan bireyin kendisi ve rakibi ile rekabet olgusu sporda inovasyonun yerini ve önemini açıklamaya yeterli olabilir. Sporda hayata yönelik ve faydalı sonuçlar almaya dönük yeni metot ve planlamaya, sporda inovasyon denmektedir. Artık birçok ülkede sporda inovasyondan söz edilmektedir. Bu sporda yeni bir reform ve sporda yenilenmedir (2).

Günümüz dünyasında artık sadece futbol değil sporun her dalı birer "sanayi" kolu olarak algılanmakta ve neredeyse her bir spor kulübü bir ticari işletme gibi yönetilmektedir. Söz konusu spor dallarında yapılan yeni ve yenilikçi çalışmalar hem ülkelere, hem kurumlara, hem de onların yöneticilerine "başarı, kar ve itibar" kazandıran en önemli husus olarak göz kamaştırmaktadır (6).

Sporun bütün branşlarında her geçen gün inanılması güç gelişme ve yeniliklere şahit oluyoruz. Nano-teknolojik spor ekipmanları sayesinde alt üst olan rekorlar, paralimpik branşlarda hayal edilemeyecek gelişmeler, stadyumlar, yeni spor branşlarının oluşturulması inovasyonun spordaki yerine işaret etmektedir. Spor branşlarında yapılan her yeniliğin yanı sıra özellikle olimpiyatlarda yapılan yenilikler en göze çarpanlardır (7). Son olarak Pekin (Beijing) 2008 Olimpiyat Oyunları için Çin'in sarf ettiği çabaların her biri inovasyonun spor ile nasıl iç içe olduğunun göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

2008 Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapma hakkını kazandığı 2001 yılından itibaren Pekin'in hazırlık çalışmaları sırasında geçirdiği değişim ve yaptığı yenilikler dikkate değerdir. Başta Tiananmen Meydanı olmak üzere şehrin çeşitli noktalarına yerleştirilen, Olimpiyat Oyunları'nın başlayacağı güne ayarlı dijital saatler geriye doğru son dakikaları saymaya başlamıştır. Pekin'de, "Kuş Kafesi" (Bird Nest) olarak adlandırılan Ulusal Stadyumun la birlikte 37 stadyum kullanıma açılmıştır. En uzak olimpiyat tesisine en geç 20 dakikada ulaşılabilmesi maksadıyla, Pekin'de Olimpiyat Oyunları sırasında yaklaşık 1,5 milyon aracın trafiğe çıkması önlenmiştir. Olimpiyat Oyunları için, en son teknoloji kullanarak, fırtına düzeyindeki rüzgâr, aşırı yağmur, hatta Everest zirvesindeki oksijen azlığında bile yanacak şekilde sönmeyen meşale icat edilmiştir. Olimpiyat meşalesinin Everest tepesine ulaştırılması için, 8850 metre yüksekliğindeki Everest'in tabanından başlayıp kuzeyinde deniz seviyesinden 5 bin 200 metre yüksekliğindeki ana kampa kadar uzanan otopan yapılmıştır. Sporcuların performansını da etkilemesinden endişe edilen hava kirliliğinin

önüne geçebilmek ve Pekin’i mavi bir gökyüzüne kavuşturmak için yetkililer, 27 gözlem istasyonu kurmuşlar, kirlilik kaynaklarını tespit ederek, başta Demir - Çelik Fabrikası olmak üzere kirlilik yaratan tesisleri şehir dışına taşımışlardır. Ülke genelinde sürdürülen hazırlık çalışmaları sadece yeni yapılarla sınırlı kalmamış, “kusursuz bir Çin” imajı sunabilmek için düzenlenen kampanyalar sayesinde Çin halkına özel eğitimler verilmiştir. Bu eğitim kampanyalarının arasında, bilet için sıraya girmek, sokakta tükürmemek, taksi şoförlerinin İngilizce öğrenmesi ve müşterilerine kibar davranmaları gibi konular yer almıştır. Olimpiyat tarihinde bir ilk olarak, derece alan sporculara takılan altın, gümüş ve bronz madalyalara, ülkenin geleneksel taşı olan yeşim taşından süsleme konmuştur. Çin’de 5 bin yıldan beri “imparatorluk taşı” olarak bilinen yeşim taşı Çinliler için güzellik, soyluluk, kusursuzluk, güç ve ölümsüzlüğü simgelemektedir.

Çin halkının davranışsal boyutundan, ülke altyapısına kadar uzanan çok geniş bir alanda yapılan tüm bu yenilikler sonucunda sadece olimpiyat organizasyonu icra edilmemiş, ayrıca ülke ekonomisi için sürdürülebilir kaynaklar yaratılmıştır. Ekonomistler, Olimpiyatlara hazırlandığı son 7 yılda yaptığı yatırımlarla Pekin’i baştan yaratan Çin’in, önce oyunlar sırasında, ardından da gelecek yıllarda bu yatırımların karşılığını 10 katı olarak geri alacağını tahmin etmektedirler (8).

Görüldüğü gibi, toplumsal boyuttan idari ortamlara kadar geniş bir alana yayılması, başarılı bir organizasyon ihtiyacı ile yola çıkılarak uzun bir sürecin yönetilmesi, elde edilen fayda yönünden inovasyonun bütün türlerini kapsaması açılarından, Çin Olimpiyat örneği sporda inovasyonun ve inovasyon yönetim anlayışının yerini ve önemini açıkça göstermektedir. Spor alanında inovasyonun; sporun geniş kitlelere yayılması, ekonomik katkıları, bireylerin ve toplumların davranışlarına olumlu etkileri, sürdürülebilir kaynaklar yaratması, çevreye duyarlılığı gibi pek çok konuda katkısı söz konusudur.

Türk Spor Yönetimi Alanındaki İnovasyon Uygulamaları

Ülkemizde, sporun yönetimini gerçekleştiren Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Teşkilatının tarihsel süreci; 1903 yılında daha çok yabancı oyuncuların kurduğu futbol liglerinden oluşan, bir nevi doğal teşkilatlanma olan bu kuruluşlardan başlayarak, 1922 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ), 1936 yılında Türk Spor Kurumu ve 1938 yılında 3530 sayılı kanunla ilk defa Başbakanlığa bağlı olarak kurulan ve katma bütçeli tüzel kişiliğe haiz Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü teşkilatı ile devam etmiş, 1986 yılına kadar gerek siyasi, gerek sporun ihtiyaçlarını karşılayamama, gerekse yönetsel problemlerden dolayı değişik bağlantılar ve isimler adı altında hizmet vererek bugünlere gelmiştir. Spor, Spordan Sorumlu Devlet Bakanı tarafından temsil edilmekle beraber, “sporu yaymak ve sporcuyu korumak” gibi yargılar ile T.C. Anayasası 58. ve 59. maddelerinde yer almıştır. Taşrada ise spor **GSGM** merkezli olarak yönetilmektedir. Ayrıca Belediyeler Kanununda da “oyun ve spor alanları yapmak” bütün belediyelerde spor sahalarına yer ayırmak gibi hükümler vardır (9, 10).

Türk Spor Yönetimde ilk bağımsız yapılanma olarak Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) karşımıza çıkmaktadır. TMOK 1908 yılında Selim Sırrı Tarcan tarafından Osmanlı Milli Olimpiyat Komitesi olarak kurulmuş ve 1911’de IOC resmen kabul etmiştir. TMOK amaç olarak IOC kuralları uyarınca ülkedeki amatör sporu ve olimpik faaliyetleri geliştirmeyi misyon edinmiş bir kuruluştur. 1962 yılında ise TMOK tam bağımsızlığını ilan etmiştir. TMOK 1908 yılında kurulmuş olmasına rağmen, Türkiye’de ancak 1980 yılından sonra olimpiyat düşüncesi ortaya çıkmıştır (9). Bu yıllardan sonra TMOK’un tüzel kişiliğini kazanması, ülke çapında spor ve olimpik bilincin oluşturulması ve olimpiyatlara aday olunması yönetim süreci açısından sporda inovasyon olarak değerlendirilebilir. Ayrıca bu konunun partilerin gündemine ve programına girmiş olması da Türk Spor Yönetimde önemli bir gelişmedir.

1992 yılından itibaren Türkiye Futbol Federasyonu’nun özerkleşme anlamında ilkleşen federasyon olarak kulüplerin bağımsız yapılanmasında öncü olması, bu yıllardan sonra tüm federasyonlara getirilen özerk olma şartı getirilmesi Türk sporunda yeni bir kabuk değişimidir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün bünyesindeki tüm federasyonlar özerk yapılanmayı sağlamak için yönetim kurullarını profesyonel kişilerden oluşturmaya başlaması, federasyonların özerkleşmelerine ve mali sorunlarını çözümlenmelerinde en önemli düzenlemelerden biri olan ve 13.09.2001 tarihinde çıkarılan GSGM Sponsorluk yasası organizasyonel açıdan önemli bir inovasyon uygulaması olarak değerlendirilebilir.

2006 yılında, bütün dünyada spor yönetiminin artık sivil teşkilatlarca yapıldığı ve merkeziyetçiliğin kaldırılmaya çalışıldığı gerçeğiyle hazırlanan Türk Spor Kurumu kanun tasarısı; Türk sporunda köklü değişiklikleri içermesi, Türk spor politikalarına, GSGM’nin yerine Başbakanlığa bağlı olarak kurulacak Spor Yüksek Kurumunun yön verecek olması, ülkedeki bütün spor tesislerinin spor faaliyetlerinde ortaklaşa kullanılacak olması, il ve ilçelerde sporla ilgili faaliyetlerin sevk ve idaresini yerel yönetimlere devredilecek olması, GSGM’nin merkez teşkilatındaki mevcut personelin ve kadroların Spor Yüksek Kurumu’na devredilecek olması (11, 12) açısından çok önemli bir yeniliktir. Başlı başına bu kanun tasarının gündeme getirilerek, tartışılıyor olması bile bir süreç inovasyonu olarak değerlendirilebilir. Yine bu kapsamda, son dönemlerde spor kamuoyunu çok meşgul eden şike ve teşvik olaylarına yönelik bir yasa hazırlanması, yasal unsurların ve bunlara uyulmadığı zaman uygulanacak yaptırımların ortaya konulması, spor etiği açısından önemli bir yenilik çalışmasıdır.

Uluslar arası müsabakalarda ülkemiz adına madalya kazanmak ve başarılı sporcularının gelişimine katkıda bulunmak amacıyla, yabancı antrenörlerin daha sonrada yabancı sporcuların transfer edilmesi bir yeniliktir. Yıllar önce

Bulgaristan`dan ithal edilen Naim Süleymanoğlu ile başlayan yabancı ülkelerden olimpik sporcu transferinde gelinen noktada , 68 oyuncudan oluşan olimpik milli takım kadrosunun 11'i sonradan Türk vatandaşlığına geçmiş Etiyopyalı, Ukraynalı, Güney Afrikalı ve Dağıstanlı sporculardan oluşmaktadır.Bu kapsamda son olarak, Almanya'nın başkenti Berlin'deki 12. Dünya Atletizm Şampiyonası'nda Türkiye, bayanlar uzun atlamada 3. olan Karin Melis Mey ile 1 bronz madalya kazanıp, 32. sırada yer almıştır.

Bu kapsamda; voleybol ve basketboldaki kulüp birleşmeleri, motor sporlarında (Formula1) organizasyonlara ev sahipliği yapılması ve başarı ile tamamlaması, futbol hakemlerinin karar vermede hatayı minimize etmek maksadıyla 2000 yılından bu yana müsabakalarda bipli bayrak, 2008 yılından itibaren kulaklık kullanması sporda inovasyon örneklerinden bazıları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıca, Ermenistan ile dostane bir havada yapılan Dünya Kupası Eleme Grubu maçı nedeniyle Türkiye Futbol Federasyonu'na FIFA 2008 yılı Dünya Fair-Play Ödülü'nün verilmesi,Türkiye'nin futbolda bu onur verici ödülü ilk kez almış olması, politika ve uluslar arası ilişkiler yönünden problem olan bir konunun spor olgusunun kullanılarak çözüme katkı sağlayıcı yönünde kullanılması önemli bir inovasyon olarak değerlendirilebilir.

Türkiye'de Spor Ekonomisi Alanındaki İnovasyon Uygulamaları

Spor kulüpleri kendilerine ayrılan kaynaklar bakımından en büyük sivil toplum kuruluşları olarak kabul edilmektedir. Süreklilikleri için kendilerine sağlanan kaynakları etkin kullanma, hesabını verme zorunlulukları vardır ve bu maksatla devamlı şekilde kendilerine yeni kaynaklar yaratma çabasındadırlar. Bu kapsamda markalarını taşıyan ürünler pazarlamakta, ticari işletmeler kurarak hisselerinin borsa işlem yapmasını sağlamaktadırlar. Ülkemizde bunun ilk örneğini futbolda görmekteyiz. Futbolun endüstriyel bir süreç içine girmesiyle birlikte, futbol kulüpleri hızla şirketleşmeye başlamışlardır (13). Gelirlerini maksimize edebilmek amacıyla, şirketleşme çalışmalarına 1980'li yıllardan itibaren, Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray, Malatyaspor, Vanspor, Adanaspor, İstanbulspor, ÇanakkaleSpor, Karşıyaka, Antalya ve Siirtspor kulüpleri ilk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son yıllarda önem kazanan "inovasyon yönetimi" yaklaşımı spor kulüpleri yönetiminde uygulanabilecek bilgi ve bulguları içermektedir. Gelişen teknolojiye paralel olarak, spor kulüplerinin yönetim anlayışlarının, inovasyon yönetimi çerçevesinde mal ve hizmet üreten, rekabetçi, hızlı ve esnek hareket edebilen değişim ve dönüşümlere uyum sağlayan bir yapıya kavuşturulması gerekli görülmektedir (2). Bu şekilde uygulamalar yapan özellikle futbol klüpleri, marka değeri yaratmak ve korumak için çeşitli projeler (taraftar kart, klübe özgü ürün satış mağazaları, avantajlı telekomünikasyon hizmetleri, televizyon kanalları) üretmişler ve rakiplerine ciddi üstünlük sağlamışlardır. Yine bu kapsamda özellikle stadyumlarda görselliği ön planda tutarak mekansal boyutta çalışmalar yapmışlardır.

Spora kaynak yaratmak adına yapılan çalışmalardan, son zamanların en önemli yeniliği olarak kabul gören, yasal düzeyde uygulanan bahis "iddaa" ; Türk Sporunun gelişimine katkıda bulunmakta ve Türkiye'de spor kültürünün gelişmesini amaçlamaktadır. Spor kamuoyunda "altın yumurtlayan tavuk " olarak tanımlanan (14) iddia, birçok futbol takımının yanında ve çeşitli spor federasyonlarına da önemli kaynaklar sağlayarak, 60 bin kişiye geçim sağlayan bir sektör haline gelmiştir. Kamuya aktarılan kaynaklar, Türk futbol kulüplerine ödenen isim hakları, tesisleşme amacıyla Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne dolayısıyla Türk sporuna aktarılan katkılar ve yaratılan istihdam, iddaa oyununun arkasındaki başarının, elde edilen kaynakların etkin kullanılması açısından bir yenilik örneğidir.

Yakın zamana kadar yazılı ve görsel basından büyük bir hayranlıkla seyredilen futbol final müsabakaları, motor sporları gibi önemli ve büyük organizasyonların ev sahipliğine aday olunması, bu alanda alt yapı çalışmaları icra edilmesi ülkemiz ve ülkemiz sporu adına önemli bir yeniliktir. Daha önemlisi bu tür organizasyonları en az diğer ülkeler kadar başarı ile gerçekleştirebileceğimiz yönünde kamuoyu yaratılması zihniyet olarak önemli bir inovasyon aşamasıdır. Bu yaklaşımla gerçekleştiren ve İstanbul'un ev sahipliği yaptığı toplam 4 saat süren 2 büyük organizasyon olan UEFA Şampiyonlar Ligi Finali ve Formula 1 yarışının ürün ve hizmet artışının ekonomik etkileri, hesaplamalara göre 650 milyon Euro'yu bulmaktadır. Bu iki büyük organizasyonun, İstanbul'a ekonomik etkileri ancak ortalama olarak tahmin edilebilmektedir (15).

Türkiye'de Spor Eğitimi Alanındaki İnovasyon Uygulamaları

Ülkemizdeki ilk Beden Eğitimi Spor (BES) elemanı yetiştirme çabaları, 1926 yılında Selim Sırrı Tarcan tarafından İstanbul Çapa'da beden eğitimi öğretmenini yetiştirmek üzere dokuz ay süreli açılan kurslardır. Bu alandaki faaliyetler; 1932 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde kurulan beden eğitimi bölümü, 1976 yılında Ege Üniversitesi'nde kurulan beden eğitimi ve spor yüksekokulu ile sürdürülmüştür. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olarak 1974-1975 öğretim yılında Ankara 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi, 1975-1976 öğretim yılında İstanbul Anadoluhisarı Gençlik ve Spor Akademisi ve Manisa Gençlik ve Spor Akademisi kurulmuştur.1981 yılında yapılan yeni bir düzenleme ile Spor Akademileri ile Eğitim Enstitülerinin beden eğitimi ve spor bölümlerini birleştirerek; üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı dört yıllık (sekiz yarıyıl) "beden eğitimi ve spor öğretmenliği" bölümlerine dönüşmeleri sağlanmıştır.1992 yılından sonra Rektörlüklere bağlı birçok Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu (BESYO) açılmaya başlanmıştır. 1997 yılına gelindiğinde BESYO'lara, Eğitim Fakültelerine ve Fen Edebiyat Fakültelerine bağlı beden

eğitimi ve spor öğretmenliği bölümleri eklenmiştir (9, 16, 17). Hâlen 56 üniversiteye bağlı 38 Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, 2 Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Eğitim Fakültelerine ve Fen-Edebiyat Fakültelerine bağlı 15 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü eğitim-öğretim vermektedir (19).

Türkiye’de spora ve spor eğitimine yönelik bakış açıları, 1970’lerden itibaren değişmekle birlikte, ilk zamanlarda yurt dışına spor eğitimini almak üzere öğrenciler gönderilmiş olup bilimsel yapıya uygun olarak spor eğitimcisi ve sporcu yetiştirmenin dünyada yapılan vasıflara uygun hale getirilmesine çalışılmıştır. 1980 yılından itibaren Beden Eğitimi ve spor alanında lisansüstü eğitimi başlamıştır. 2000’li yılların başlangıcı ile beraber ilköğretim okullarına spor eğitimcisi yetiştirme çalışmaları üzerine çeşitli politikalar yapılmaya başlanmıştır (16, 17, 18).

Öğretmen yetiştirme işlevinin üniversitelere devredilmesinden sonra, Yükseköğretim Kurulu öğretmen yetiştirme konusunda kapsamlı bir düzenleme gerçekleştirmiştir. Bu düzenleme ile; öğretmen yetiştirme modeli, öğretmen yetiştiren kurumların öğretim süreleri, bölümleri, program adları ve bağlantıları, programları, MEB ile işbirliği, eğitim-istihdam uyumu, Fen-Edebiyat Fakültesi/ Eğitim Fakültesi ilişkileri vb. boyutlarda değişiklik ve yenilikler ortaya konmuştur (18).

Spor sektörü büyüdüğü oranda, aşırılıkların oluşmasına da yol açmıştır. Kazanmak için sporcuların doping maddeleri kullanması, seyircilerin rakip takıma hakaret etmesi, rakip seyirciler ile kavga etmesi, takımların şike yapması vb. konuların önünü alabilmek için spor hukuku hızla geliştirilmekle beraber, hem sporculara hem de spor kuruluşlarına karşı çeşitli yasal tedbirler alınması zorunluluğu gündeme gelmiştir (20). Bu amaçla eğitim alanında, Kadir Has Üniversitesi’nde 2005 yılında Spor Hukuku Araştırma Merkezi kurulmuş ve 2006 yılından itibaren Hukuk Fakültesi son sınıflarına spor hukuku seçmeli ders olarak verilmeye başlanmıştır.

İnovasyonun özellikle spor organizasyonlarına katkısının farkındalığı ivme kazanarak artacağı değerlendirilmekle birlikte, bu kapsamda çalışmalarını hızlandıran eğitim kurumları mevcuttur. Yeniliklerle gelişen dünyada; akademik, idari personel ve öğrencileri bu sürecin içine dahil edebilmek ve bu amaçla gelişmeleri yakından takip edebilmek amacıyla Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) bünyesinde AR-GE ve İnovasyon Birimi oluşturulmuştur.

SONUÇ

Türk sporunda yukarıda sıralanan tüm bu değişim ve gelişme kapsamındaki yenilikleri inovasyon uygulamaları olarak değerlendirebilmekteyiz. Ancak Türk Sporuna adına ne derece yeterlidir? Veya olması gereken çizginin neresindeyiz? Spor kamuoyunu oluşturan bütün sektörler inovasyonu bir kurum kültürü olarak algılayarak bu süreci yönetebiliyorlar mı?

Bu soruların cevaplarını verebilmemiz veya bir değerlendirme yapabilmemiz için spordaki inovasyon uygulamalarının değerlendirmesini yapabilecek bir ölçüğe ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun yanında, inovasyon olgusunun daha çok “sanayi, ticari, endüstriyel” organizasyonlar ile anılması sebebiyle bu sektörlerde değerlendirme yapmak daha kolay ve uygulanabilir gözükmektedir. Ülkemizde inovasyonla ilgili çalışmalar yapan kurumlardan olan İstanbul Sanayi Odası (ISO), “2009 Yılı İnovasyon Ödülleri” kapsamındaki değerlendirmesinde; Liderlik, Stratejik Planlama, Bilgi, İnsan Kaynakları, Süreç Yönetimi ve İş Sonuçları kategorilerini ele almış ve Türk sanayinde boy gösteren firmalar bu kategorilerde yarışmışlardır. Her ne kadar spor günümüzde bir sanayi sektörü olarak kabul görse de, henüz inovasyon açısından bu alandaki değerlendirmelere aday olan bir spor kuruluşu olmamıştır.

Sonuç olarak, Sporun ruhunda var olan “rekabet” olgusundan dolayı İnovasyonun spor ile önemli bir ilişkisi olduğu gerçeğiyle, sporun her alanında başarıya ulaşmak amacıyla Türk Spor Yönetiminde inovasyonun bir kurum kültürü olarak benimsenmesi, bu konuda alt yapı ile beraber eğitim çalışmalarının yapılması, etkin bir inovasyon yönetimi uygulanması önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

1. Elçi, Ş. (2006) “İnovasyon; Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı”, Nova Medya Yayıncılık, Ankara
2. Devecioğlu, S., (2008), “Spor Kulüplerinde İnovasyon Yönetimi”, Futbol Ekonomisi Stratejik Araştırma Merkezi, İstanbul
3. Mcadams, R., Armstrong, G. (2001). “A Symbiosis of quality and innovation in smes: A Multiple case study analysis”, managerial auditing journal, MCB University press, vol: 395-396
4. Özgenç, A., (2009) “İnovasyon Neden Önemli”, Capital Aylık İş ve Ekonomi Dergisi
5. <http://www.create2009.europa.eu>, Erişim 2010
6. <http://www.haber61.net>, Erişim 2009
7. Cowell, D., Walker, S., Siciliano, J., Hess, P.W., (2007), “Managing Sports Organizations ; Responsibility For Performance 2e” Elsevier Inc., USA, p.16-17
8. Donat N., (2008), Milliyet Gazetesi, Ekonomi Sayfası (12 Ağustos 2008), İstanbul
9. Sunay, H., (2009) “Spor Yönetimi”, Gazi Kitapevi, Ankara
10. Fişek, K., (1998) “Dünyada ve Türkiye’de Spor Yönetimi”, Bağırhan Yayınevi, Ankara

11. Karakullukçu, Ö.F., (2008), "**Spor Yönetiminde Son Gelişmeler**", www.bedenegitimi.gen.tr
12. Spor Şurası, (2008) "**Spor Teşkilatının Yeniden Yapılanması Komisyon Raporu**" , 26-28 Kasım 2008 GSGM Spor Şurası 2008 Kitabı, Ankara
13. Akşar,T.,(2005) "**Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Arzı ve Kredilendirilmesi**", Futbol Ekonomisi Stratejik Araştırma Merkezi, İstanbul
14. <http://www.milliyet.com.tr>, Erişim 2010
15. www.bedenegitimi.gen.tr, Erişim 2010
16. Kayıkçı, K., (2001), "**Yönetici Yetiştirme Sorunu**", Milli Eğitim Dergisi, Sayı:150, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
17. Yetim, A., Şenel, Ö., (2001), "**Türkiye’de Spor Yönetici Yetiştirme Faaliyetleri Görünümü**", Milli Eğitim Dergisi, Sayı:150, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
18. ZORBA. E., (2007).," **Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerinin Programlarının İncelenmesi**", 5. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Adana
19. <http://www.yok.gov.tr>, Erişim 2010
20. Anonim, Kalder, **Sporda Kalite Sempozyumu**, Nisan 2004, İstanbul